

Woodstock legendája és a plakátművészet

A Kogart *San Franciscótól Woodstockig* című kiállítása egyszerre ad különleges látnivalót a pszichedelikus rock rajongói, és a korabeli alkalmazott grafika iránt érdeklődők számára. A '60-as évek legendás fesztiválján, Woodstockban fellépő zenészek kultusza a mai napig él, nemcsak az akkor fiatal korosztály, hanem a mai fiatalság körében is.

Egy fellépőruha vagy egy dedikált lemez kordokumentum és kultikus tárgy (képzőművészeti alkotásnak semmiképp nem mondható): talán inkább egy múzeumban lenne a helye, semmint egy képzőművészeti kiállítóteremben. A tárgyak és a plakátok eredeti helye valóban múzeum: Simonyi András kurátor sok-sok kérés után hozathatta el őket két tengeren túli rockmúzeumból.

A kultikus tárgyak hangulatteremtő ereje - a hideg fénnel való megvilágítás ellenére is - nagy, a kiállítás (számomra) legérdekesebb részét azonban a plakátok képezik. A kiállított művek alatt nem szerepelt semmilyen utalás arra, hogy milyen technikával készültek, a figyelmes néző azonban kikövetkeztetheti a látottakból.

A monokróm grafikákat utólag, nyomdai úton színezhették, nagyították, majd sokszorosították. Egy-egy színes plakát mellett kiállították az eredeti grafikát is. Wes Wilson és Chet Helms egyik 1966-os, a *Charlatans* koncertjét hirdető plakátjának eredetijén például látható, hogy a betűk tussal készültek, ceruzával rajzolták őket elő, a táncoló alakokat ábrázoló kép pedig (újság)kivágás. A kollázs-jelleg nem csak a valóban különböző elemekből, kivágásokból és grafikából álló plakátokon figyelhető meg, hanem a csak kézzel rajzoltakon is. A plakátkészítők szabadon, látomásszerűen társítják egymáshoz a vizuális elemeket: Rick Griffin szárnyakat rajzol egy szemgolyónak, Peter Bailey Jefferson Airplane plakátján pedig a vitorlázó repülő teste egy vágózó paripáé.

A látomásszerűség, az elütő és élénk színek (ez különösen Moscoso nevéhez fűződik), a nehezen olvasható, rajzolt betűk a pszichedelikus jelleget erősítik. A plakátokon sokszor tűnnek fel a repüléssel kapcsolatos motívumok, például madarak, pillangók, repülők (a *Jefferson Airplane* nevéből adódik is). A repülés utalhat a zenei irányzat egyik mozgatórugójára, a drogfogyasztásra is, repülésként allegorizálva a módosult tudatállapotot.

Bár a plakátkészítés alkalmazott művészetnek tekinthető, az alkotók szabadon élhették ki alkotóerejüket, az olyan „megkötések” ellenére is, mint az együttes neve. Sokszor épp ez szolgált kiinduló és ihletőforrásul számukra, mint a már említett Bailey-féle *Jefferson Airplane* plakátnál, de Stanley Mouse és Alton Kelley *Grateful Dead*-plakátja is jó példa erre, amelyen egy csontváz látható, rózsákkal beborítva mint „hálás halott”.